

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Kuntien kulttuuritoiminnan kehittäminen

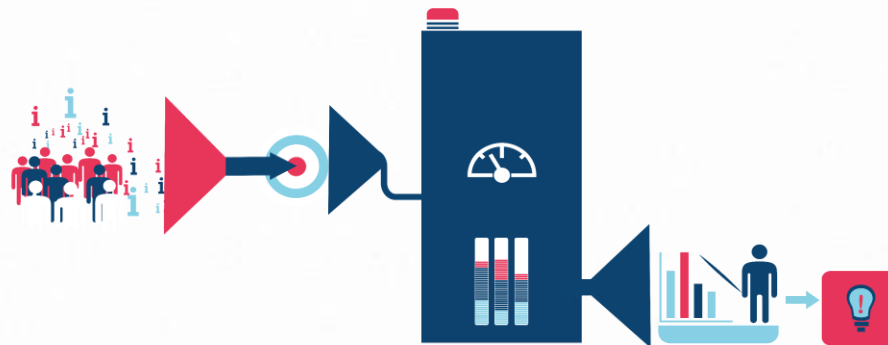
17.12.2018

Anu Valtari, Hanna Heinonen, Petri Nuppunen ja Tuomo Lähdeniemi

Sisältö

Tavoitteesta osallistumisiin	3
Osallistumiset	4
Osallistumispolku	5
Päätulokset	6
Kiinnostava kunnan kulttuuritarjonta	15
Kulttuuripalvelujen tuottamisessa tarvittava osaaminen	19
Kunnan kulttuuritoiminnan järjestämiseen liittyvissä tehtävissä tarvittava tuki	34
Liitteet	44

Tavoite, kutsuminen ja osallistuminen

Tavoite:

Kuntien kulttuuri-palvelujen tuottamiseen liittyvän osaamisen ja tuen tarpeiden kartoittaminen

Kutsuminen:

Sähköpostit

Osallistumiseen
käytetty aika
per osallistunut:

14 min

Osallistumis-
aika:

16.11.–
7.12.2018

Osallistumisia
yhteensä:

1063

Ruotsinkielisen
linkin kautta 67

Osallistumisia yhteensä 1063

Roolit

Suurin osa osallistujista kuntalaisia (54 %) tai kunnan työntekijöitä (24 %).

Kulttuuripalvelujen käyttö

92 % osallistujista on käyttänyt kunnan kulttuuripalveluja viimeisen vuoden aikana.

Asuinkunnat

Osallistumisia kaiken kaikkiaan 178 kunnasta. Eniten osallistumisia Helsingistä, Turusta, Oulusta, Espoosta, Loviisasta, Pöytyältä, Ylöjärveltä, Joensuusta ja Tampereelta.

Ikäryhmät

Puolet osallistujista on 41–60-vuotiaita.

Osallistumispolku

Millaista (kunnan) kulttuuri-tarjonnan pitäisi olla, että se olisi kiinnostavaa?

Millaista käytännön osaamista tarvitaan lähitulevaisuudessa kulttuuripalvelujen tuottamisessa?

Millainen osaamisen tarve on tärkeintä lähitulevaisuudessa?

Mikä kunnan kulttuuri-toiminnan järjestämiseen liittyvistä tehtävistä on vaikein toteuttaa?

Millainen apu, tuki ja/tai osaaminen auttaisi parhaiten kunnan tehtävien toteuttamisessa?

Päätulokset

Kiinnostava kulttuuritarjonta

Musiikki Teatteri
Tapahtumat Kirjallisuus
Näyttelyt Museo
Elokuva
Historia ja perinteet
Lastenkulttuuri Kuvataide

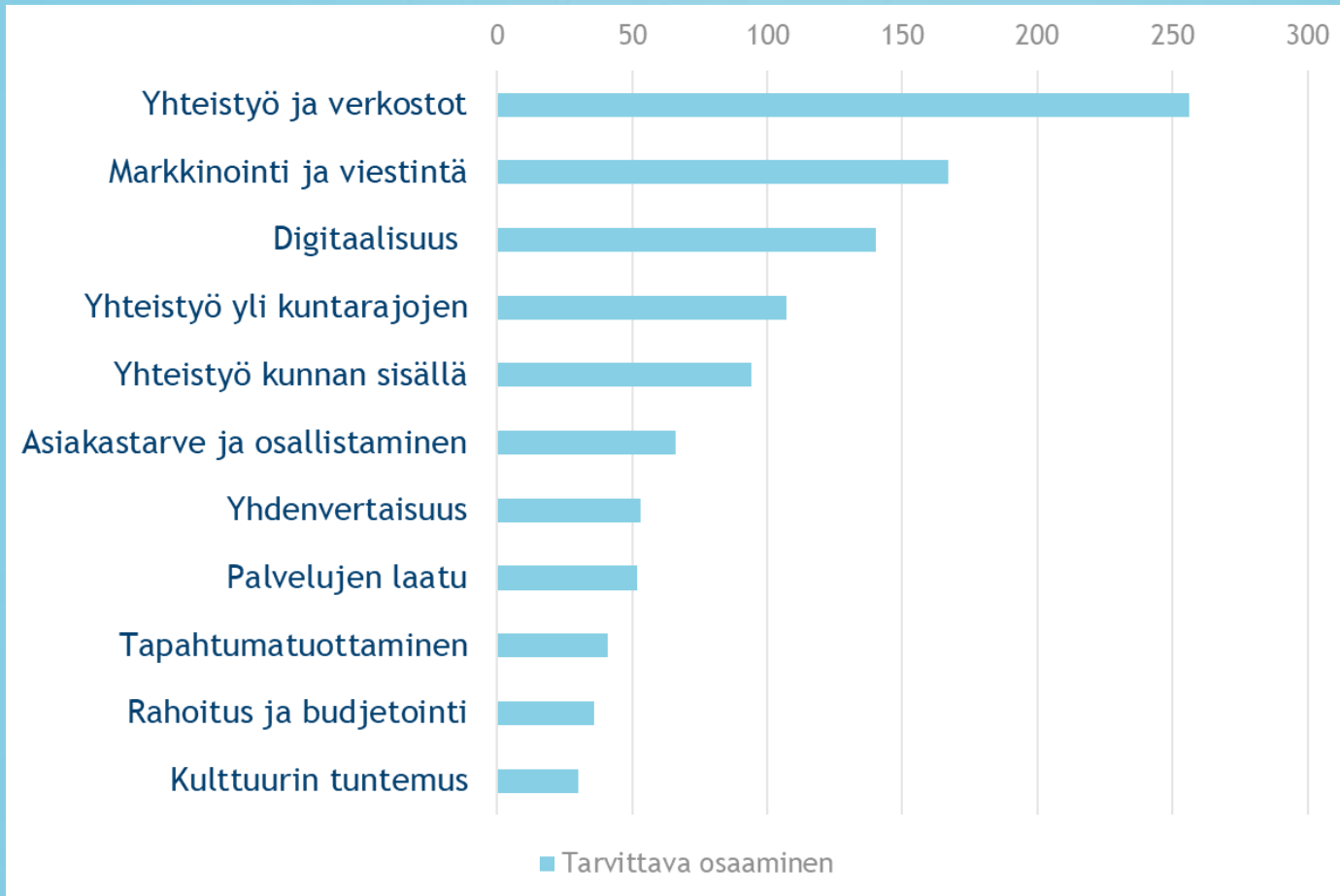
SISÄLLÖT

Monipuolinen
Saavutettava
Korkeatasoinen
Kohtuuhintainen
Osallistava Ajankohtainen
Uudenlainen ja kokeileva
Kansainvälinen

OMINAISUUDET

Yhteistyöhön liittyvä osaaminen tarpeellisin

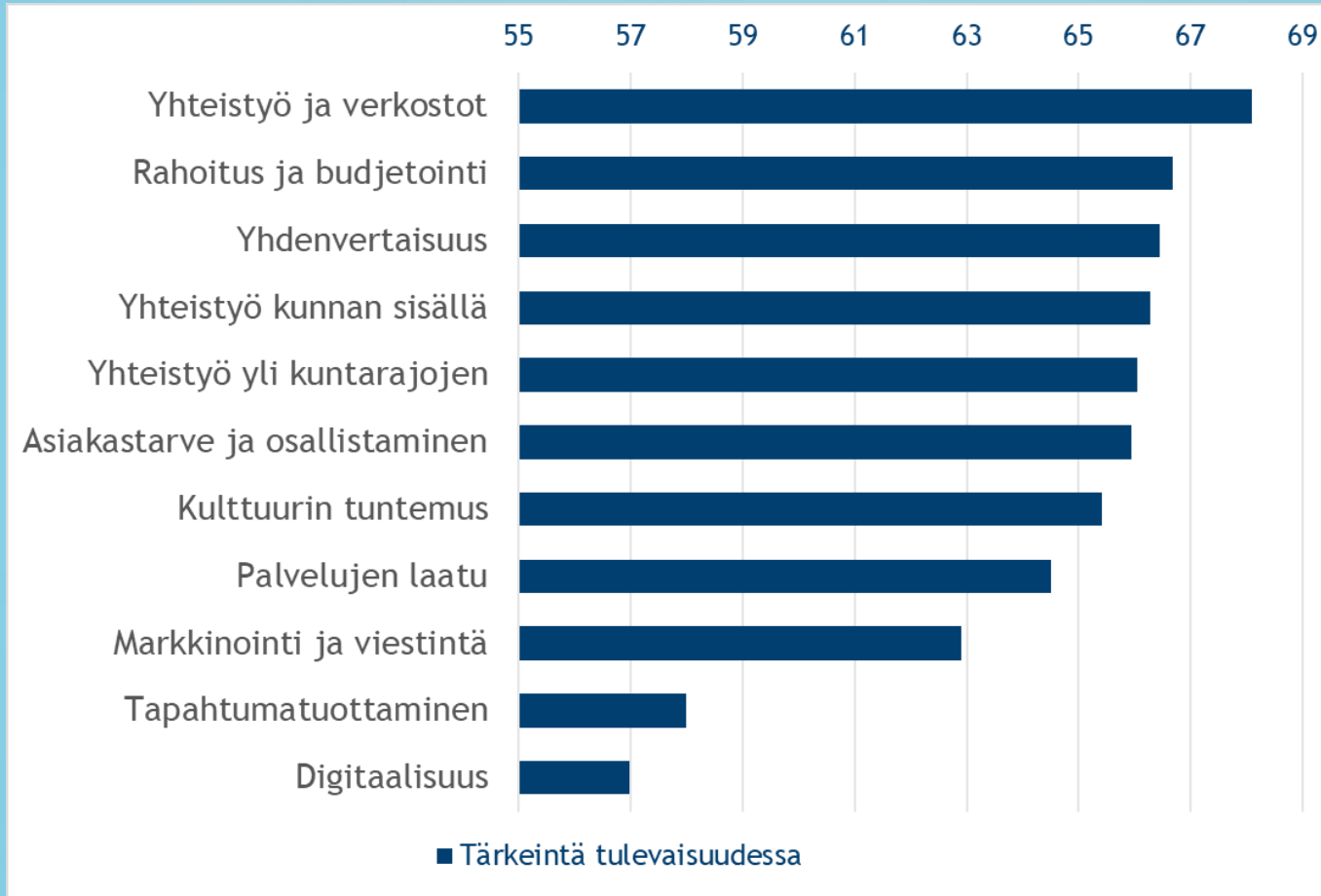

Millaista käytännön osaamista tarvitaan lähitulevaisuudessa kulttuuri-palvelujen tuottamisessa?

Asteikko kertoo, kuinka monta kertaa ko. teema on mainittu aineistossa.

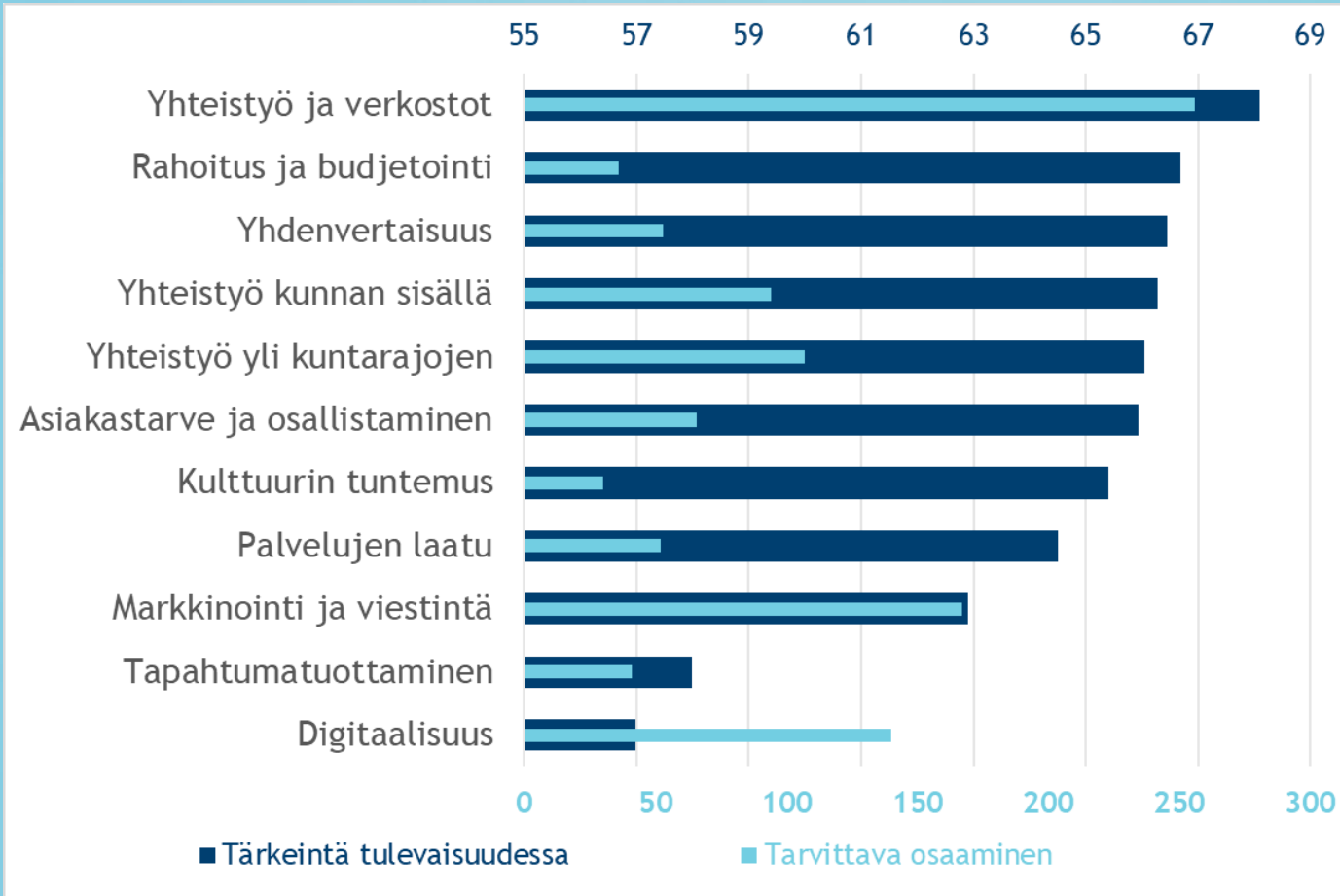
Talous ja yhdenvertaisuus voimistuvat tulevaisuudessa

Millainen osaamisen tarve on tärkeintä lähitulevaisuudessa?

Asteikko kertoo teeman tärkeyden keskiarvon (0-100).

Yhteistyö, talous ja yhdenvertaisuus korostuvat

Millaista käytännön osaamista tarvitaan lähitulevaisuudessa kulttuuri-palvelujen tuottamisessa?

Millainen osaamisen tarve on tärkeintä lähitulevaisuudessa?

Yhdenvertaisuus vaikein toteuttaa

Vaikein toteuttaa

Kulttuurin ja taiteen yhdenvertaisen saatavuuden ja monipuolisen käytön edistäminen.

Edellytysten luominen taiteelliselle työlle ja toiminnalle.

Kulttuurisen vuorovaikutuksen ja kansainvälisen toiminnan edistäminen.

Mahdollisuuksien tarjoaminen kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen.

Kulttuurin ja taiteen edistäminen osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Kulttuurin ja taiteen edistäminen osana paikallista ja alueellista elinvoimaa.

Kulttuuriperinnön ylläpitämisen ja käytön sekä paikallista identiteettiä tukevan ja kehittävän toiminnan edistäminen.

Kulttuurin ja taiteen harrastamisen sekä niihin liittyvän kansalaistoiminnan edistäminen.

Helpoin toteuttaa

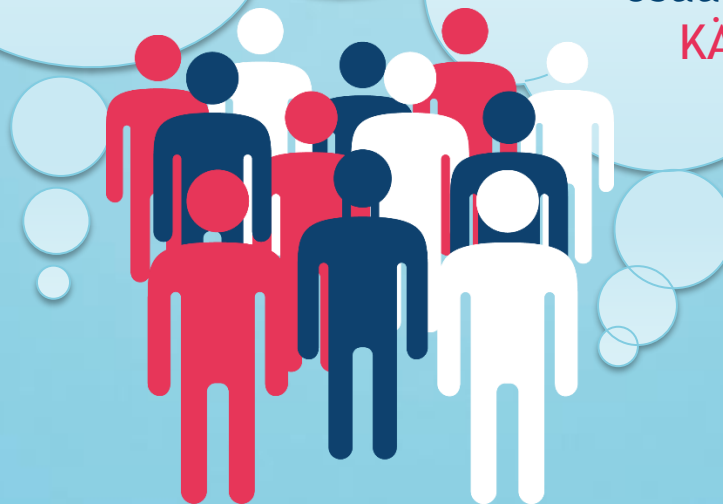
Mikä kunnan kulttuuri-toiminnan järjestämiseen liittyvistä tehtävistä on vaikein toteuttaa?

Näkemyksen painotuseroja

Kulttuuripalvelujen käyttäjät vs. ei-käyttäjät

KULTTUURIPALVELUJEN KÄYTTÄJÄT korostavat enemmän kulttuuripalvelujen korkeaa tasoa ja monipuolisuutta, **EI-KÄYTTÄJÄT** kohtuuhintaa ja osallistavuutta.

Kulttuuripalvelujen tuottaminen vaatii **PALVELUJEN KÄYTTÄJIEN** mielestä enemmän tapahtumatuottamiseen ja yhteistyöhön liittyvää osaamista kuin **EI-KÄYTTÄJIEN**.

Yhteenvetoa keskustelusta

- Moniulotteiseen yhteistyöhön, taloudenhallintaan, yhdenvertaisuuden edistämiseen sekä asiakaslähtöisyyteen liittyvät osaamisen tarpeet korostuvat erityisesti kunnan kulttuuripalvelujen tuottamisessa lähitulevaisuudessa
- Osaamisen tarpeiden tyydyttämisellä edistetään niin palvelujen laatua kuin niiden yhdenvertaisuudenkin toteutumista
- Alueelliselle ja valtakunnalliselle kehittämistyölle on molemmille paikkansa, mutta alueellisuuden tarve on tällä hetkellä hieman suurempi
- Kulttuurilta haetaan usein kokemuksellisuutta ja yhteisöllisyyttä, minkä koetaan olevan ristiriidassa kulttuurin digitaalisen tuottamisen kanssa
- Asenteiden muokkaamiselle nähdään tarvetta:
  - Kulttuuripalvelujen yhteistuotannossa
  - Eri kulttuurimuotojen samanarvoisuuden edistämisessä
  - Kulttuurin valtakunnallisen arvostuksen nostamisessa
- Toivotaan yhteistyötä, tukea ja osaamista koordinoivaa tahoa - koordinaattori, sähköinen palvelu ja/tai verkkosivusto

Tarvittava tuki kulttuuripalvelujen tuottamisessa

Osaamisen tuki

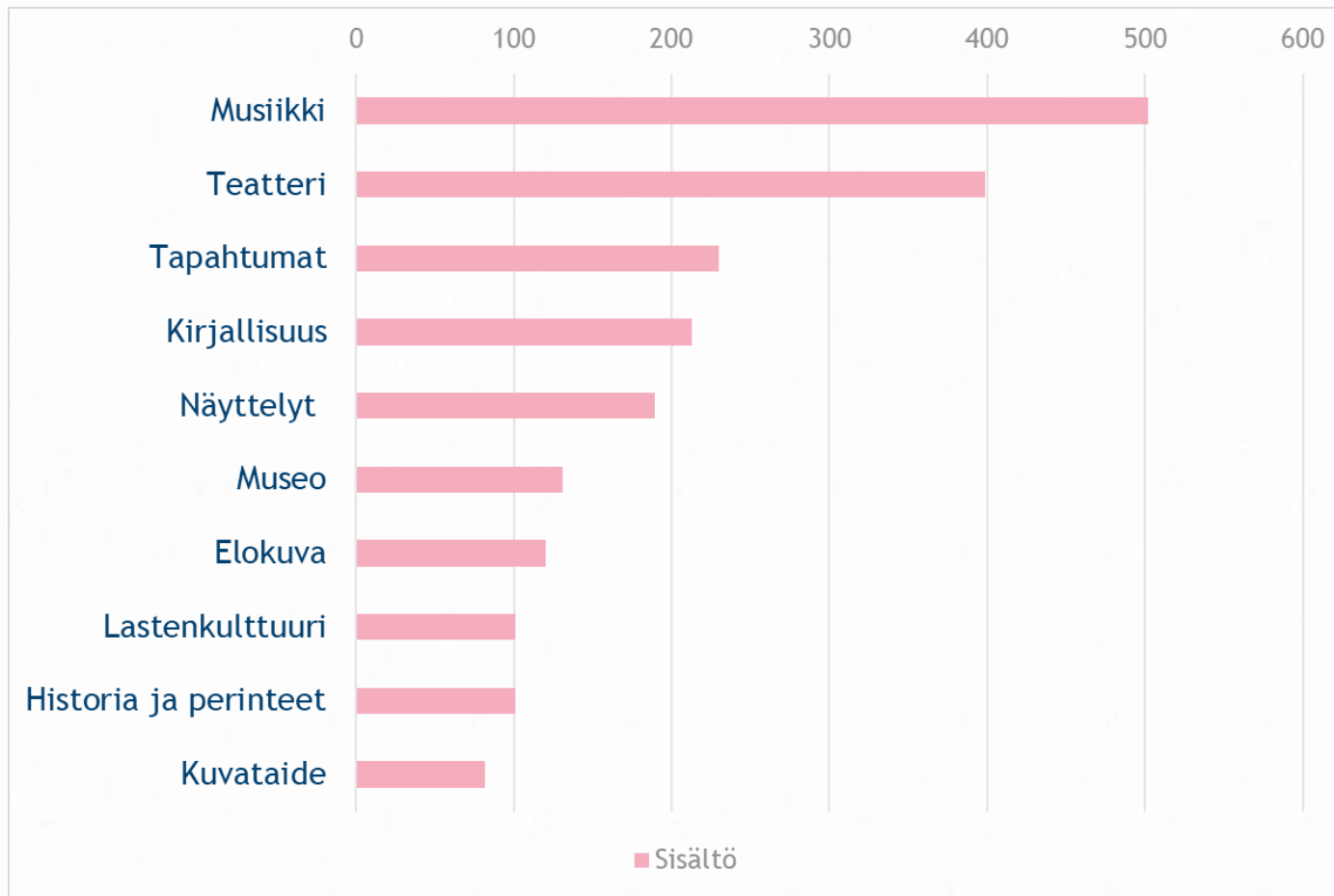
- Yhteistyö ja verkostoituminen
- Palvelujen yhdenvertaisuus
- Rahoitus ja budjetointi
- Asiakastarve ja osallistaminen
- Kulttuurin tuntemus
- Markkinointi ja viestintä
- Palvelujen laatu
- Tapahtumatuottaminen
- Digitaalisuus

Muu tuki

- Monipuolisten rahoitusvaihtoehtojen kehittäminen
- Edullisten tilojen tarjoaminen
- Kulttuurin liittäminen osaksi kuntien strategiatyötä
- Asenteiden muokkaaminen
- Hyvien käytäntöjen jakaminen verkostoissa
- Koordinointi

Kiinnostava kunnan kulttuuritarjonta

Musiikki ja teatteri kiinnostavat kulttuurisisällöistä eniten

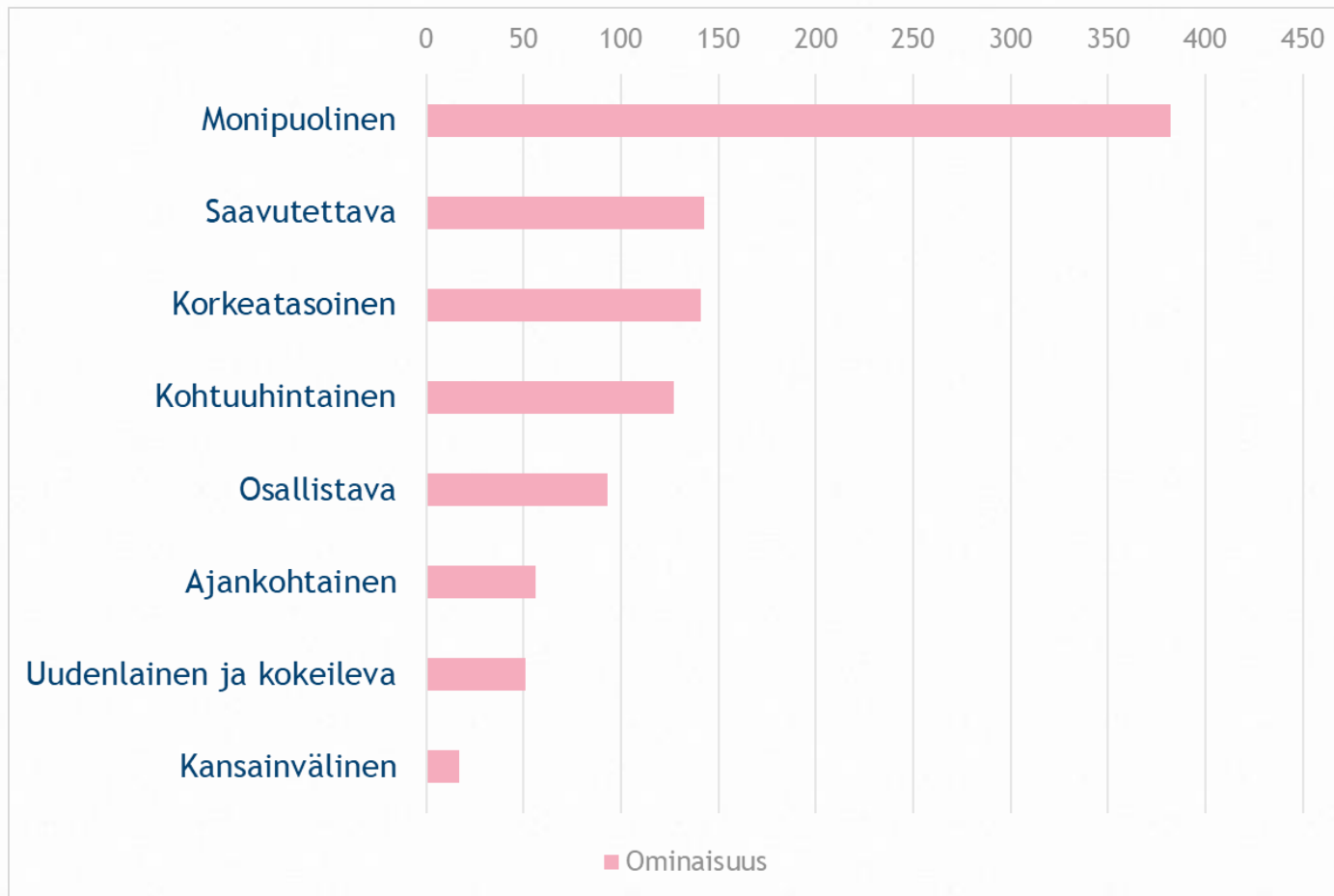

Millaista (kunnan) kulttuuri-tarjonnan pitäisi olla, että se olisi kiinnostavaa?

Asteikko kertoo, kuinka monta kertaa ko. teema on mainittu aineistossa.

Kulttuuritarjonnalta toivotaan ennen kaikkea monipuolisuutta

Millaista (kunnan) kulttuuri-tarjonnan pitäisi olla, että se olisi kiinnostavaa?

Asteikko kertoo, kuinka monta kertaa ko. teema on mainittu aineistossa.

Kiinnostava kulttuuritarjonta osallistujien kuvaamina

Kajaanissa kaivataan kunnon konsertteja. Musiikkiesityksiä, joissa sielu lepää. Kokeiluja, esim. maailman konserttisaleista suoratoistoja huipputekniikkaa tuotettuja, jos varat ei salli näitä tänne syrjään tuoda.

Monipuolista sisältöä. Monipuolista, vaihtelevaa, uusia näköaloja avaavaa, rajoja rikkovaa tai ainakin rajoja aukaisevaa. Sellaista, joka saa ajatukset liikkeelle, mutta myös ihan puhdasta viihdettä ja irtautumista arjesta.

Kaikille avoimia matalan kynnyksen taideprojekteja, joissa erilaiset ihmiset voisivat löytää yhteyden sekä toisiin ihmisiin että omiin lahjoihinsa, saada kokemuksen osallisuudesta ja merkityksellisyydestä ja päästä tasa-arvoiseen pienyhteisöön jossa saa olla omana itsenään mukana.

Rohkeasti uutta! Innovatiiviset, mielenkiintoiset, rohkeasti kokeilevat ja mukaansatempaavat. Periaatteella jokaiselle jotakin. Eri taiteenaloja yhdistävät. Lapsille ehdottomasti ilmaiset.

Kulttuuripalvelujen tuottamisessa tarvittava osaaminen

Yhteistyö ja verkostoituminen

(n=256)

- Sopivien yhteistyökumppaneiden löytäminen, verkostojen rakentaminen ja hyödyntäminen
- Yhteistyön koordinointi, koordinoijana toimiminen
- Moniammatillisuus, uudet rohkeat kokoonpanot
- Hyvinvoinnin edistäminen
- Digitaalisten palvelujen kehittäminen
- Kulttuuripalveluiden yhdenvertaisen saatavuuden ja saavutettavuuden edistäminen mm. maahanmuuttajien, ikäihmisten ja vammaisten osalta
- Kuntien yhteistyötahot kunnan sisällä sekä yli kuntarajojen: kunnan eri toimialat, järjestöt, seurakunnat, kirjastot, oppilaitokset, matkailuelinkeino, yritykset ja taiteen ammattilaiset

Yhteistyö ja verkostoituminen

(n=107)

Kuntarajat ylittävä yhteistyö

- Useamman kunnan yhteiset kulttuuripalvelut
  - Kuntien kulttuurituotantojen vaihdot, isojen tapahtumien toteuttaminen
  - Kuljetukset lähikunnan tapahtumiin ja yhteiset retket, yhteiset kausikortit
  - Yhteinen tiedottaminen, kokemusten jakaminen
- Hallinnollinen yhteistyö
- Yhteistyön koordinointi - yhteinen kulttuurikoordinaattori
- Verkostoituminen maakuntaan ja valtakunnallisiin kulttuurijärjestöihin
- Yhteinen kulttuurilautakunta lähialueen kuntien kanssa
- Yhteinen kulttuurikasvatussuunnitelma
- Yhteistyön tekemisen valtakunnallinen malli

Yhteistyö ja verkostoituminen

(n=94)

Kunnan sisäinen yhteistyö

- Tutustuminen oman kunnan kulttuuritoimijoihin
- Kunta koollekutsuvana tahona, aktivoijana, yhteistyön koordinoijana ja mahdollistajana
- Yhteinen tiedottaminen kunnan sisällä järjestettävistä kulttuuripalveluista
- Teknisen osaamisen, hankinta-, talous- ja tapahtumatuottamisosaamisen jakaminen
- Voimavarojen kohdentaminen ja tilojen yhteiskäyttö
- Osastorajat ylittävät budjetit
- Yhteinen suunnittelu, vuorovaikutus ja aikataulutus
- Hyvät yhteistyömallit ja -kokemukset kiertoon
- Yhteinen kulttuurikanava (esim. Youtube) esitysten tallentamiseen
- Kulttuuriblogi kunnan nettisivulla eri toimijoiden näkökulmasta

Yhteistyö ja verkostoituminen

Kuntien välinen yhteistyö; omien tuotantojen (teatteri, esitykset ym.) vaihtoa kuntien välillä, esiintymistilaisuudet ryhmille naapurikuntiin.

Ennakkoluulottomasti yhteistyötä kulttuuritoimijoiden, eri järjestöjen ja kunnan välillä. Esim. hyvinvointipalvelut, urheilutoimi ja muut kunnan osa-alueet yhteistyössä vaikkapa kulttuuriosuuskuntien ja yhdistysten kanssa. Ja kuntarajojen yli tietysti, jotta myös pienemmällä paikkakunnilla asuvilla on mahdollisuus osallistua ilman että tarvitsee lähteä kaupunkiin asti.

Kulttuuripalveluita voi tuottaa yhdessä kunnan eri toimialojen kanssa, siis yhteistyössä eri toimialoja leikaten. Käytännössä tästä hyvä esimerkki on tältä syksyltä kun kuntamme kehitysvammaispalvelut, museo ja liikuntapalvelut räätälöivät kehitysvammaisille kotiseuturetkipäivän.

Mielestäni kunnan eri toimijoiden kulttuuritoimi, opistot, nuoriso, terveyspalvelut, tehostetun palvelun asumisen yksiköt, kehitysvammaisten tuki, mielenterveystoimi ym. ym. voisivat tehdä enemmän yhteistyötä. Yksinäisiä ihmisiä on paljon, kulttuurin avulla voidaan tuoda merkityksellistä arkea.

Laaja-alainen ja innostava markkinointi ja viestintä

(n=167)

- Markkinoinnin ja viestinnän suuntaaminen monikanavaisesti ja tasapuolisesti kaikille kohderyhmille - myös uusien asiakkaiden saavuttaminen
  - Sisällön suunnittelu ja toteutus markkinointistrategian mukaisesti
  - Sosiaalisen median hyödyntäminen oikeille kohderyhmille
  - Digitaalisten kanavien lisäksi myös perinteisemmät kanavat käytössä: sanomalehdet, radio, televisio, kauppojen ja katujen ilmoitustaulut
- Tuotteistaminen ja brändäys
- Laajojen tiedotusvälineverkostojen hyödyntäminen
- Yhteisten markkinointi- ja viestintätoimintojen ja -kanavien hyödyntäminen kunnan sisällä ja seutukunnallisesti / maakunnallisesti
- Historiallisten tapahtumien ja henkilöiden hyödyntäminen

Digitaidot korostuvat varsinkin sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä sekä markkinoinnissa. Erityisesti sosiaalisen median rooli kasvanut viestinnässä, vaikkakin se on myös hajauttanut ja pluralisoinut viestinnän kenttää. Kuitenkin myös perinteiset sanomalehdet, radiokanavat ja televisio ovat tärkeitä markkinointikanavia varsinkin kulttuuria otaksuttavasti paljon käyttäville ikäihmisille.

Digitaalisuus mahdollistajana

(n=140)

- Kulttuuripalvelujen yhteissuunnittelun lisääminen ja toteutuksen edistäminen sähköisillä alustoilla, erityisesti nuorten aktivointi mukaan
- Kulttuuripalvelujen digitaalinen markkinointi, etenkin sosiaalisen median hyödyntäminen
- Kulttuuripalveluihin osallistumisen helpottaminen ja asiakkaan osaamisen varmistaminen: livelähetykset, mobiilisovellukset, sähköiset liput, digitaalinen taide
- Digitaalisten ohjelmien ja alustojen hallinta, digitaalisten mainosten tekeminen, tubettaminen, some-kanavien hyödyntäminen

--- Digitaalisuuden hyödyntämiseen pitäisi saada lisää resursseja, jotta kaikilla kunnassa toimivilla tahoilla olisi mahdollisuudet olla mukana toimintojen kehittämisessä. Avoin keskustelualusta kaikille kuntalaisille, yhdistyksille ja yrityksille, jossa kerätään tietoa ja markkinoidaan toimintaa.

--- Yhä enenevässä määrin olisi kulttuurista hyvää mahdollista jakaa myös digitaalisuuden keinoin, jos digiverkostot ja vastaanottopisteet olisivat kunnossa kentällä. Tarkoitan tällä sitä, että esim. konsertit olisi helppo striimata vaikkapa palvelukeskuksiin, jolloin ne ilahduttaisivat vaikkapa huonon liikuntakyvyn omaavia potilaita. ---

Asiakastarve ja osallistaminen

(n=66)

- Kohderyhmäymmärrys
- Eri asukasryhmien kulttuuritarpeiden säännöllinen kartoittaminen
- Kuntalaisten aktivointi ja innostaminen suunnittelemaan ja toteuttamaan näköisiään kulttuuripalveluja sekä käyttämään niitä
- Palvelun käyttäjälähtöinen suunnittelu palvelumuotoilun keinoin
- Osallistumisen käytännön helpottaminen, esim. kuljetuspalveluilla ja sähköisillä palveluilla
- Ihmissuhde-, vuorovaikutus- ja ryhmätyöskentelytaidot

Aktivointitaitoja. Erilaisten kohderyhmien tarpeet tunnistettava. Erityisesti lapset ja vanhukset otettava huomioon ja tunnettava heidän aktivointimahdollisuudet ja -keinot.

Osallistamisessa erittäin tärkeä rooli on käytännön mahdollistamisessa. Esim. Haetaan seniorit kotoa tai viedään tarjonta heidän luokseen.

Ajanhermoilla olemista. Kuntalaisten jatkuvaa kuuntelua, neljännesvuosittainen ajattelu ja toimintatapa.

Yhdenvertaisuuden edistäminen

(n=53)

- Kulttuuripalvelujen yhteissuunnittelun, -toteutuksen ja -markkinoinnin edistäminen
- Asiakastarpeen selvittämisen ja kuntalaisten osallistamisen edistäminen
- Osallistumiskynnyksen madaltaminen
  - Kuljetuspalveluilla ja kulttuuriystävien avulla
  - Tuomalla kulttuuripalvelut jalkautumalla lähemmäksi asiakasta
  - Digitaalisten palvelujen välityksellä
- Digitaalisten palvelujen käyttöosaamisen varmistaminen ja vaihtoehtojen tarjoaminen
- Kulttuuritoimijoiden rahoituksen kehittäminen
- Koulujen kulttuurikasvatus
- Hyvien käytäntöjen jakaminen alueellisesti ja valtakunnallisesti

Kulttuuria ihmisten arkeen: ei mitään laajoja strategisia työryhmiä vaan jalkautumista ihmisten arkeen: taide kotimatkalle, osaksi jokapäiväistä työmatkaa, puistoon, kauppakeskukseen tms.

--- Paikalliset kulttuuritapahtumat ja jumalanpalvelukset tavoittaisivat digitaalisesti vanhukset ja liikuntaesteiset laitoksissa ja kodeissa.

Palvelujen laatu

(n=52)

- Kulttuurin alojen tuntemus ja ymmärrys
- Ymmärrys alueen olemassa olevasta tarjonnasta, tarjonnan kehittämisestä ja yhdistämisestä alueellisesti
- Ymmärrys digitaalisten palvelujen mahdollisuuksista, digiosaaminen
- Digitaalisten palvelujen ja taiteen ammattilaisten osaamisen sekä moniammatillisten tiimien hyödyntäminen
- Johtamisen tukirankana tavoitellut tulokset ja vaikutukset kohderyhmittäin, niiden mittaus ja analysointi sekä vaikutusten seuraaminen
- Asiakaspalautteen säännöllinen kerääminen palveluista
- Rahoituksen hankinta
- Ajantasainen tiedottaminen palveluista

Laatua parannetaan johtamisella. Täytyy olla tiedossa mitä tavoitellaan, miksi tehdään ja kenelle, mitä tuloksia ja vaikutuksia halutaan aikaan ja missä ajassa? Miten näitä mitataan, tulokset ja vaikutukset täytyy olla mitattavissa ja niihin tarvitaan seurantavälineitä ja -keinoja, tulosten analysointia ja vaikutusten seuraamista. Tämä täytyy osata viedä niiden ihmisten tietoon jotka kulttuuripalveluja tuottavat, ostavat ja myyvät...

Tapahtumatuottaminen

(n=41)

- Budjetointi, järkevä resurssien käyttö, hankintaosaaminen
- Projektinhallinta
- Verkostomainen työtapa: vuorovaikutus, viestintä, sosiaaliset taidot
- Tapahtuman markkinointi
- Kokonaisuuden hahmottaminen, organisointikyky
- Ääni- ja valotekniikka
- Paikallistuntemus
- Tapahtumien järjestämiseen liittyvät luvat ja säännökset
- Tapahtumaturvallisuus

--- *Tapahtumatuotannon ja yleensä tuotantojen osaamista ja tämän osaamisen jakamista järjestöille yms. Verkostomaista toimintatapaa. Kulttuuritoimi ei järjestä asioita yksin, vaan yhteistyössä muiden hallinnonalojen ja sidosryhmien kanssa. ---*

--- *Tapahtumaa järjestävän toimijan on osattava periaatteet projektinhallinnasta. Tapahtuman taustalla on paljon kommunikointia, viestintää ja sosiaalisia taitoja. Täytyy suunnitella budjetti ja hallita sitä. Jos kaikkia osa-alueita ei hallitse, on osattava ostaa tarvittavat palvelut. ---*

Rahoitus ja budjetointi

(n=36)

- Eri rahoituslähteiden tuntemus ja hyödyntäminen
- Rahoituksen hankkiminen, hankerahoitusten haku
- Budjetin laatiminen ja siinä pysyminen

Pienissä kunnissa jokainen kulttuurialan toimija joutuu olemaan moniottelija, ja nyhjäämään tyhjästä. Hankerahoitusta on saatavilla, mutta kanavat ovat pirstaleisia. Kulttuuritoimijan täytyy hallita markkinointi, sisällöntuotanto, sekä rahoituksen hankkiminen.

Rahoituksen hankkijoita. Kulttuuripalveluissa tarvittaisiin myös "rahoituskoneita" eli henkilöitä, jotka hankkivat tehokkaasti sponsoreita, apurahoja, mainostuloja jne.

Finansiering. Kännedom om olika finansieringsmöjligheter - med enbart offentliga medel kommer man i dagens läge tyvärr inte långt. Kännedom om projektverksamhet och nya lösningar för hur basverksamhet kan finansieras behövs.

Kulttuurin alojen ja sisältöjen tuntemus

(n=30)

- Laaja ja ajantasainen tuntemus - sekä tuttu ja turvallinen ”mainstream” että uudet tuulahdukset ja rohkeat kokeilut
- Laajat kulttuurialan verkostot
- Kulttuurin ja taiteen hyvinvointivaikutukset
- Kulttuurialan työehtosopimukset, palkkausperusteet ja työsuojelun periaatteet

Laaja-alaisuus. Ammattitaitoisia eri alan osajia laaja-alaisesti, joita tällä hetkellä Suomessa on paljon: myös sellaista erikoisosaamista kuten graffititaide, nukketeatteri, sirkustaide, elektroninen musiikki.

Ymmärrä koko maata. Ymmärrystä koko maan tarjonnasta ja kiinnostusta olla kartalla mitä kulttuurin kentällä tapahtuu. Putoaa auttamatta ulos, jos pyörii omassa pienessä kieliryhmässään.

Känna till aktörer på kulturfältet, veta vad som är inne och vad det prats om.

Alueellisella kehittämisellä alueiden ominaispiirteet huomioon

(n=29)

- Kehittämistoimenpiteiden ulottaminen myös maakunnan keskusten ulkopuolelle
- Kulttuurikentän tarpeet ja haasteet hyvin erilaisia kaupungeissa ja maaseudulla sekä eri puolilla Suomea - alueellisten ominaispiirteiden kunnioittaminen ja säilyttäminen
- Alueellisen ekosysteemin ja yhteistyön kehittäminen, osaamisen tunnistaminen ja jakaminen
- Alueellisten kulttuuriyhdistysten toiminnan kehittäminen

--- Alueellinen kehittäminen tärkeää, jotta ei keskitytä vain maakunnan keskusten äänen kuulemiseen ja keskuksen palveluiden parantamiseen. Kulttuuripalveluiden saatavuutta on edistettävä myös maakunnan laitamilla. ---

Kehittämismallit ja resurssit jakoon valtakunnallisella kehittämisellä ⁽ⁿ⁼¹⁸⁾

- Yhteinen viestintä ja markkinointi, valtakunnallinen tapahtumien hakukone
- Kehittämismallien ja suositusten jakaminen
- Kulttuurin näkyvyys esim. hoito-, palvelu- ja kuntoutussuunnitelmissa sekä kuntien ja maakuntien sote- ja hyte-strategioissa toimenpiteinä
- Koko Suomen mittakaavan ja alueiden välisten erojen tarkastelu esim. erilaisia kulttuuripalveluiden kokeilu- ja kehittämisrahoja jaettaessa
- Isojen ajankohtaisten teemojen hallinta, koko maan kattavan kokonaisuuden rakentaminen
- Kansainvälisten ja suurten toimijoiden hankkeiden toteuttaminen, esim. ympäri maata kiertävät näyttelyt ja konsertit

--- Valtakunnallisella kehittämistyöllä voidaan tarkastella koko Suomen mittakaavaa ja ottaa huomioon alueiden väliset yhteneväisyydet sekä erot. Tämä on merkittävää myös mm. erilaisia kulttuuripalveluiden kokeilu- ja kehittämisrahoja jaettaessa: ainoastaan tarkastelemalla asiaa valtakunnan tasolla voidaan nähdä, missä on suurin tarve kehittämistyölle.

**Kunnan kulttuuritoiminnan
järjestämiseen liittyvissä
tehtävissä tarvittava tuki**

Kulttuurin ja taiteen yhdenvertaisen saatavuuden ja monipuolisen käytön edistäminen

(n=226)

- Alueellisten kulttuurisuunnitelmien laatiminen
- Kulttuurikasvatussuunnitelmien laatiminen
- Ulkopuolisen rahoituksen lisääminen, esim.
  - Aloitusrahoitus, työskentelyapurahoja yhä useammalle
  - Maakuntatason taiteentekijöille ja tekemiselle
  - Toimijoille jotka järjestävät paikallisia kiertueita maakunnissa
  - Taiteilijoiden vierailuille kouluissa, päiväkodeissa, sairaaloissa
  - Valtionrahoitus taiteen perusopetukselle
- Kohtuuhintaisten tilojen järjestäminen taiteen tekijöille ja tekemiselle
- Kohtuuhintaisten koulutusten järjestäminen kulttuurialan toimijoille, mm. saavutettavuudesta, markkinoinnista, eri ryhmien kohtaamisesta ja kulttuuritoiminnan järjestämisestä kuntalaisten toiveiden mukaan
- Kansallisen info- ja ideapankin perustaminen edistämistoimien toteuttamisesta eri puolilla Suomea
- Viestintäosaamisen tukeminen, koordinoitu ammattimainen markkinointi ja tiedotus joko palveluna tai koulutuksena kohtuuhintaan
- Edullisten kuljetuspalveluiden ja kulttuuriystävälisyyden mahdollistaminen

Kulttuurin ja taiteen yhdenvertaisen saatavuuden ja monipuolisen käytön edistäminen

(n=226)

- Yhteistyömahdollisuuksien luominen järjestöjen kanssa
- Asennevalistuskampanjat kulttuurin ja taiteen puolesta
- Peruskoulujen taidekasvatukseen panostaminen, mm. riittävien tuntiresurssien ja välineistön muodossa
- Digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen maakunnissa kulttuuripalvelujen saavutettavuuden lisäämiseksi
- Kunnille oman kulttuurituottajan tai vastaavan resurssin aikaansaaminen ja osaamisen hyödyntäminen

Pitkien välimatkojen maakunnassa edullisten kuljetuspalvelujen mahdollistaminen eri kuntien asukkaille, jotta he pääsevät ylipäänsä kulttuuritarjonnan pariin.

Kouluttaminen: miten hahmottaa soveltavia taideprosesseja, rakentaa aitoa saavutettavuutta? Koulutusta tähän ja hyvät esimerkit esille!

Lisää resursseja mm. koulujen kulttuurikasvatukseen (ei vain projekteja) Sote mukaan rahoittamaan kulttuuria laitoksissa (kulttuurihyvinvointi) Pysyvää toimintaa ei vain kokeiluja.

Edellytysten luominen taiteelliselle työlle ja toiminnalle

(n=225)

- Tilojen tarjoaminen edullisesti kulttuuritoimijoiden työ- ja harjoitustiloiksi
- Julkisten tilojen laajempi hyödyntäminen esimerkiksi gallerioina
- Kulttuurikoordinaattorin hyödyntäminen: rahoitushakemuksissa auttaminen, tiloista vinkkaaminen, markkinoinnin sparraus ja ideointi, toimiminen linkkinä kunnan ja taiteilijoiden välillä
- Tuotteistamisosaamisen lisääminen taiteilijoille esim. koulutusten avulla
- Kuntien aktiivinen toiminta taiteen ja kulttuurin tilaajana
- Sitoutunut ja pitkäjänteinen tukijärjestelmä sekä rahallisen että muun käytännön tuen osalta, rahoitusrakenteen uudistaminen ja rahoituksen kasvattaminen, taiteilijoille kansalaispalkka
- Työkalut nykytilan kartoittamiseksi, ratkaisukeskeiset työpajat olosuhteiden kehittämiseksi

Ammattilaisille: rahoitusta, resursseja tarjota työtiloja, mahdollisuuksia tarjota näyttelytiloja. Harrastajille: kunnan kulttuurityöhön resursseja koordinoida, ohjata ja tukea erilaisia toimijoita: esim. kuntalaisten oman tapahtumajärjestämisen tueksi kulttuurituottaja voi konsultoida kertomalla aikataulutuksesta, budjetoinnista, työnjaosta, mistä aloittaa jne. tapaamalla ihan yksittäisiä ryhmiä ja konkreettisissa tilanteissa. ---

Kulttuurisen vuorovaikutuksen ja kansainvälisen toiminnan edistäminen

(n=177)

- Ammattiosaamisen ja koordinoinnin tarjoaminen kulttuurin tuottajille
- Osaamisen lisääminen ja tiedon jakaminen vierailevien kulttuurielämysten hankinnassa ja omien osaajien myynnissä ulkomaille
- Liiketoimintaosaamisen ja tuotteistamisosaamisen kasvattaminen
- Hankkeiden koordinointi ja rahoitusten hakeminen
- Kansainvälisten taiteilijavaihtojen (myös opiskelijoiden) ja taideinstituutioiden taiteilijavierailujen tukeminen
- Rakenteiden luominen rahoituksen hakemiselle, ihmisten ja verkostojen kohtaamiselle, viestintäkanavia toimintatapojen ja informaation jakamiselle
- Yhteistyökumppaneiden löytäminen, mm. ystävyyskaupunkiyhteistyö
- Residenssitoiminta, asuntojen tarjoaminen

Tähän tarvitaan sitä tuottavaa ja hankerahoitusta osaavaa tahoa tukemaan taiteilijoita ja kulttuuriharrastajia. Maakunnallinen rahoitusneuvonta ja tuotantotukea hankkiva taho mahdollistamaan kulttuurista vuorovaikutusta ja kv. toimintaa. On turha kuvitella, että kainuulainen taiteilija tuosta noin pistäisi pystyyn kv. kulttuurivaihdon tai taidetapahtuman. ---

Mahdollisuuksien tarjoaminen kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen

(n=162)

- Kulttuurikasvatusstrategian laatiminen
- Kulttuurin kehittämissuunnitelman tekeminen yhdessä yhdistysten kanssa
- Valtionosuusjärjestelmän kehittäminen kasvukeskusten ulkopuoliset alueet paremmin huomioiden
- Toimivien kansallisten mallien jakaminen paikallisen toiminnan mahdollisuuksista
- Kohtuuhintaisten tilojen tarjoaminen
- Tukirahoitusmallien lisääminen, rahoituksen hakemisen opastus
- Paikallisen osaamisen hyödyntäminen opetustyössä
- Peruskoulun taidekasvatuksen vahvistaminen

Tähän tarvitaan taiteen ammattilaisia joiden kanssa tehdään yhdessä tavoitteellista kulttuurikasvatusta. Tarvitaan myös tuottajia hoitamaan yhteistyökuvioita. Joissakin isoilla paikkakunnilla tämä toimii kuten Tampereen Taite ja Taidekaari, mutta miten sama toiminta pienille paikkakunnille. Rahoitusmahdollisuus/ taidepankki paikallisille taiteilijoille jotka voivat tarjota laadukasta toimintaa omassa asuinkunnassa.

Kulttuurin ja taiteen edistäminen osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä

(n=158)

- Osallistavan kulttuurityön tukeminen, osallisuuskoulutukset kulttuuritoimijoille ja kuntien henkilöstölle
- Hyvinvointityön koordinointi
- Kulttuurin hyvinvointimerkityksen esiintuonti: valistuskampanjat, mittariston kehittäminen kulttuurin hyvinvointimerkityksen mittaamiselle
- Ympäristötaiteen lisääminen rakennetussa ympäristössä
- Asiakkaiden toiveiden huomioimiseen liittyvän osaamisen kehittäminen
- Hyvien mallien / käytäntöjen jakaminen ja vaikuttavuuden osoittaminen päätöksentekijöille

Taloudellisia ja henkilöresursseja tarvitaan. Tarvitaan sosiaali- ja terveystalouden ja kulttuuripuolen sekä taiteilijoiden rajapintaan yhdyshenkilö joka "puhuu molempien kieltä" ja toimii välittäjänä ja toiminnan järjestäjänä. SoTe-puolelle tarvitaan koulutusta ja resursseja kulttuurisen hyvinvoinnin tärkeyden ja mahdollisuuksien tunnistamiseen ja toiminnan mahdollistamiseen. Kulttuuripuolelle tarvitaan aikaa ja rahaa tapahtumien ja toiminnan järjestämiseen. Ideoita kyllä on.

Kulttuurin ja taiteen edistäminen osana paikallista ja alueellista elinvoimaa

(n=163)

- Yhteistyön tukeminen ja konkretisointi lähikuntien kanssa, verkostojohtamisen kehittäminen
- Vaikuttavuus- ja arviointiosaamisen kehittäminen
- Luotettavien mittareiden luominen kulttuurin vetovoimavaikutuksille ja aluetaloudelliselle merkitykselle
- Kulttuurin elinvoimavaikutusten säännöllinen esiintuonti teknisen sekä elinkeino- / yrityspuolen tilaisuuksissa mielipidevaikuttamisen merkeissä
- Kulttuurin kehittämistoimien mukaan saaminen strategioihin ja rakenteisiin
- Kulttuurimatkailua laajempi yhteistyö elinkeinopalveluiden ja kaupunkisuunnittelun kanssa
- Majoitus- ja kulttuuripalveluiden järkevä paketoitiosaaminen
- Matkailumarkkinoinnin ja alueen osaajien yhdistäminen

Suunnittelu ja strategiaprosesseihin kirjataan suoraan kohtaan alueellinen elinvoima ja siihen esimerkiksi kulttuuri ja taide. Lisäksi nostetaan esiin kulttuurin ja taiteen merkitystä sekä kansallisesti että alueellisesti. Ohjataan suunnitteluprosesseja monipuolistamaan asiantuntijaryhmiä sekä ammattilaisia että osallisia.

Kulttuuriperinnön ylläpitämisen ja käytön sekä paikallista identiteettiä tukevan ja kehittäväns toiminnan edistäminen

(n=132)

- Resurssien lisääminen kulttuuriperinnön keräämiseen ja sen palvelumuotoiluun
- Uusien ideoiden ja toimintatapojen luominen esim. pop up -tyylisen osallisuuden lisäämiseksi, kotiseutuyhdistyksen elävöittämiseksi ja kaupunginosakulttuurin tukemiseksi
- Kuntien sisäisten vastualueiden selkeyttäminen kulttuuriperintöä tukevien organisaatioiden ja yhdistysten yhteistyön varmistamiseksi
- Kulttuuriperinnön järjestelmällinen kartoittaminen
- Kulttuuriperinnön vieminen lapsille ja nuorille esim. opetuksen kautta
- Rahoituskanavien selkeyttäminen

Kulttuuriperintö on tärkeää monen mielestä, mutta toiminta on hajanaista. Pitäisi olla keskitetty paikka tai taho, joka keräisi talteen asioita ja kulttuuriperintöä. Yhdistyksessä ihmisten vaihtumisen takia monet asiat keskeytyy tai loppuu kokonaan.

Koulujen opetussuunnitelmiin, vapaaehtoisjärjestöjen toimintasuunnitelmiin, tutkimusta, tarpeellinen rahoitus ja osaavat toimijat.

Kulttuurin ja taiteen harrastamisen sekä niihin liittyvän kansalaistoiminnan edistäminen

(n=101)

- Matalan kynnyksen yhteistoimintatilojen / työpajojen ja niiden rahallisen tuen lisääminen
- Näkyvyyden lisääminen, mm. julkiset kampanjat
- Kansalais- ja työväenopistojen resurssien lisääminen, vetäjien tukeminen
- Avustusten jakaminen harrastetoimintaa järjestäville tahoille
- Yhteistyön lisääminen kulttuuripalveluiden, järjestöjen ja yhdistysten välillä sekä toiminnan suunnittelussa että ihmisten osallistamisessa
- Viestintä- ja markkinointiosaamisen kehittäminen
- Asiakkaan osallistamisosaamisen kehittäminen
- Koordinaattoreiden ja koordinaatio-osaamisen tuominen verkosto- ja vapaaehtoistyöhön
- Maksutapojen monipuolistaminen osallistumisen helpottamiseksi

Yhteistyötä enemmän kulttuuripalveluiden ja järjestöjen/ yhdistysten välillä, kulttuuripalvelut koolle kutsujana, järjestöille voisi kustantaa pienen palkkion jostakin, että he saisivat enemmän kuntalaisia mukaan toimintaan. Kulttuurituottaja/ tuottajat tässäkin voisivat organisoida toimenpiteitä, jolla edistetään kulttuurin ja taiteen harrastamista kunnissa. Osallistettaisiin ryhmiä, jotka eivät luonnollisesti itse hakeudu kulttuurin ja taiteen harrastamisen pariin.

Liitteet

Taustamuuttujatiedot 1/4

ROOLI

Kuntalainen	527
Kunnan työntekijä	251
Järjestön edustaja	122
Jokin muu	76
Yrityksen tai osuuskunnan edustaja	20

KULTTUURIPALVELUJEN KÄYTTÖ (viim. 12 kk)

On käyttänyt palveluja	973
Ei ole käyttänyt palveluja	100

IKÄ

51-60 vuotta	281
41-50 vuotta	264
31-40 vuotta	208
Yli 60 vuotta	193
21-30 vuotta	95
Alle 20 vuotta	25

Taustamuuttujatiedot 2/4

KUNTA	
Helsinki	77
Turku	33
Oulu	30
Espoo	29
Loviisa	28
Pöytyä	24
Ylöjärvi	22
Joensuu	21
Tampere	21
Kajaani	20
Nokia	20
Jyväskylä	19
Karstula	18
Pietarsaari	18
Valkeakoski	18
Riihimäki	17
Liperi	16
Salo	16
Mäntyharju	15
Mäntsälä	14
Vaasa	14

KUNTA	
Humppila	13
Kuopio	13
Lahti	13
Rovaniemi	13
Kauhajoki	12
Luoto	12
Paltamo	12
Kirkkonummi	11
Forssa	10
Hanko	10
Kangasala	10
Kouvola	10
Saarijärvi	10
Seinäjoki	10
Tammela	9
Hollola	8
Kemi	8
Orivesi	8
Porvoo	8
Utajärvi	8
Haapavesi	7

KUNTA	
Keminmaa	7
Pihtipudas	7
Suonenjoki	7
Ikaalinen	6
Mustasaari	6
Mynämäki	6
Pedersöre	6
Pori	6
Sotkamo	6
Vantaa	6
Kankaanpää	5
Mikkeli	5
Pornainen	5
Hämeenlinna	4
Haapajärvi	4
Hattula	4
Hyvinkää	4
Kotka	4
Lapinlahti	4
Lappeenranta	4
Nurmes	4

Taustamuuttujatiedot 3/4

KUNTA	
Pudasjärvi	4
Punkalaidun	4
Pyhtää	4
Raisio	4
Rauma	4
Siikalatva	4
Vihti	4
Äänekoski	3
Asikkala	3
Imatra	3
Jokioinen	3
Kerava	3
Keuruu	3
Kokkola	3
Kuhmo	3
Lapinjärvi	3
Lapua	3
Lieto	3
Loimaa	3
Pälkäne	3
Parainen	3

KUNTA	
Sastamala	3
Siilinjärvi	3
Utsjoki	3
Ylivieska	3
Ähtäri	2
Akaa	2
Alajärvi	2
Alavus	2
Aura	2
Eurajoki	2
Heinola	2
Huittinen	2
Iisalmi	2
Järvenpää	2
Kalajoki	2
Konnevesi	2
Kontiolahti	2
Kristiinankaupunki	2
Kurikka	2
Lappajärvi	2
Lempäälä	2

KUNTA	
Leppävirta	2
Nakkila	2
Pieksämäki	2
Pirkkala	2
Savonlinna	2
Sysmä	2
Tervo	2
Uusikaupunki	2
Vehmaa	2
Veteli	2

Taustamuuttujatiedot 4/4

Yhden osallistumisen kunnat

Alavieska, Eura, Hailuoto, Hammarland, Honkajoki, Ilomantsi, Inari, Inko, Janakkala, Joutsa, Juuka, Juupajoki, Jämijärvi, Kaarina, Kannonkoski, Kaskinen, Kauhava, Kitee, Kittilä, Kivijärvi, Kolari, Koski Tl, Kuortane, Kuusamo, Lemi, Lemland, Liminka, Lohja, Loppi, Luumäki, Maalahti, Merikarvia, Miehikkälä, Muhos, Multia, Nurmijärvi, Närpiö, Oulainen, Outokumpu, Paimio, Perho, Petäjavesi, Puolanka, Raahe, Ranua, Rautalampi, Rautjärvi, Ristijärvi, Rusko, Salla, Savitaipale, Sipoo, Sodankylä, Somero, Taivassalo, Tornio, Tuusniemi, Tyrnävä, Urjala, Uurainen, Vesilahti, Virrat, Ypäjä